

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 13 від 23.06.2020 р.,
уведено в дію наказом ректора
№ 180-р від 31.08.2020 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 13 від 29.06.2021 р.,
уведено в дію наказом ректора
№ 157-р від 29.06.2021 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 13 від 28.06.2022 р.,
уведено в дію наказом ректора
№ 127-р від 28.06.2022 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 11 від 27.06.2023 р.,
введено в дію наказом ректора
177-р від 27.06.2023 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 13 від 28.05.2024 р.,
введено в дію наказом в.о. ректора
157-р від 28.05.2024 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 14 від 24.06.2025 р.,
введено в дію наказом в.о. ректора
211 від 24.06.2025 р.

Із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 19 від 30.06.2026 р.,
уведено в дію наказом ректора
262-р від 30.06.2026 р.

Ректор

Богдан БУЯК

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»
Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 «Історія та археологія»
галузь знань В «Культура, мистецтво
та гуманітарні науки»**

Тернопіль 2026 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	В9 «Історія та археологія»
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	-
ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ (ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ)	-
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	-
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ	Доктор філософії (PhD)
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Доктор філософії з історії та археології
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ (за наявності)	-

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
Тернопільського національного
педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка
проф. Надія ДРОБИК
25 червня 2026 р.

ЗМІНЕНО ТА ДОПОВНЕНО
проектною групою
ОНП «Історія та археологія»
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Керівник проектної групи
(гарант освітньо-наукової програми)
проф. Іван ЗУЛЯК
25 червня 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Внесено зміни та доповнення проєктною групою ОНП В9 «Історія та археологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у складі:

Зуляк Іван Степанович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка – гарант.

Бармак Микола Валентинович, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Кліш Андрій Богданович, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Москалюк Микола Миколайович, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Алексієвець Леся Миколаївна, докторка історичних наук, професорка кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Криськов Андрій Анатолійович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Полянський Федір Іванович, кандидат історичних наук, доцент, директор Державного архіву Тернопільської області.

Янюк Іван Федорович, кандидат історичних наук, голова громадської організації «Історичний меридіан» (м. Тернопіль).

Патра Анна Степанівна, здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності В9 «Історія та археологія».

Петрик Тетяна Василівна, здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності В9 «Історія та археологія».

Рецензенти:

Малярчук Олег Михайлович, доктор історичних наук, професор кафедри суспільних наук Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Добржанський Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

1. Профіль освітньо-наукової програми
«Історія та археологія» зі спеціальності «Історія та археологія»

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, кафедра історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук історичного факультету
Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий) рівень</i>
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії (PhD)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В9 «Історія та археологія»
Спеціалізація (за наявності)	—
Офіційна назва освітньої програми	Educational and Scientific Programme of the Third (Doctoral) Level of Higher Education in Specialty B9 «History and Archaeology»
Кваліфікація	Доктор філософії з історії та археології
Кваліфікація в дипломі	Доктор філософії з історії та археології
Форми здобуття освіти за освітньо-науковою програмою та розрахункові терміни виконання освітньо-наукової програми за кожною з них	Форма навчання: <i>очна</i> (денна). Розрахунковий термін навчання: 4 роки (PhD, освітньо-наукова програма)
Мова(и) викладання	Українська мова.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплома: диплом доктора філософії (PhD), одиничний Обсяг освітньої програми: Обсяг ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – 60 кредитів ЄКТС
Передумови	Наявність ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вищої освіти
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна Сертифікат про акредитацію освітньої програми «Історія та археологія», 032 «Історія та археологія», третій (освітньо-науковий) рівень Сертифікат № 789 від 19. 11. 2020. Термін дії – до 31. 12. 2027 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://tnpu.edu.ua/navchannva/svlabusv/PhD/history/O32_istorija.php

2. Мета освітньо-наукової програми

Метою ОНП є розвиток загальних та фахових компетентностей задля забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності у закладах вищої освіти, а також аналітичної роботи, наукового консультування у сфері історичної науки та охорони культурної спадщини; написання власного дослідження, результати якого мають наукову новизну, практичне значення, з публічним його захистом.

3. Характеристика освітньо-наукової програми

Предметна область
(галузь знань, спеціальність,
спеціалізація)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

В9 «Історія та археологія»

Об'єкт (об'єкти) вивчення та/або діяльності: причинно-наслідкові зв'язки історичних подій із культурним, політичним, соціальним та економічним розвитком країни, континенту або світу, діяльності персоналій, розвитку науки та ідей, розвитку стародавніх цивілізацій, що базуються на науковому аналізі знахідок, виявлених у землі.

Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології.

Теоретичний зміст предметної області: теорії, поняття, концепції, принципи, категорії історії та археології.

Методи, методики та технології: для всесвітньої історії та історії України – джерелознавчий, хронологічний, проблемно-тематичний, компаративний, історико-культурний, краєзнавчо-регіональний, технології навчання ІКТ, проєктні технології, інтерактивні освітні. Для археології – аналітичні, польові, камеральні, експериментальні, культурно-історичні, міждисциплінарні, компаративні технології, геоінформаційні системи GIS, 3D-сканування та моделювання, лабораторні технології, інтерактивні освітні, історія науки та техніки міждисциплінарний, джерелознавчий, історико-генетичний, історико-порівняльний, біографічний, соціокультурний, моделювання і реконструкції, кількісні методи.

Інструменти та обладнання: Інформаційно-комунікативні технології, архіви, електронні бібліотеки, автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи, системи опрацювання текстової та графічної інформації.

Приклади типових програм: до спеціальності зараховуються освітні програми, основний зміст яких стосується: археології, історії України, всесвітньої історії, історії науки та техніки.

Орієнтація освітньо- наукової програми	Освітньо-наукова програма, має прикладну орієнтацію. Передбачає дотримання в освітній діяльності фундаментальних принципів та підходів до сучасної вищої освіти: науковості, наступності та безперервності, гуманізму, демократизму, студентоцентрованості, доброчесності, публічності та відкритості, колективної та особистої відповідальності за організацію, хід і результати освітнього процесу.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Підготовка викладача історії та археології в установах, що займаються науковими дослідженням в галузі історії та археології на рівні високих стандартів якості освіти й забезпечення на цій основі їхньої конкурентоспроможності на національному, європейському та світовому ринках праці. Передбачає формування інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, скерованих на вирішення сучасних завдань. Ключові слова: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, доктор філософії PhD, історія, археологія.
Особливості програми	Освітньо-наукова програма передбачає можливість підтримання програми академічної мобільності, що сприяє розширенню освітніх та наукових горизонтів студентів і викладачів. Вона дозволяє учасникам здійснювати навчання, стажування або наукові дослідження у провідних закордонних навчальних закладах, брати участь у міжнародних проектах та конференціях, а також обмінюватись досвідом із зарубіжними колегами.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Зміст та структура програми дає змогу отримати знання та працевлаштуватись у освітніх закладах, наукових установах, що займаються викладанням та науковими дослідженням в галузі історії та археології. Випускник є придатним для працевлаштування: 23 – Викладачі. 2310 – Викладачі університетів та закладів вищої освіти. 2310.2 – Інші викладачі університетів та закладів вищої освіти. 2320 – Викладачі закладів загальної середньої освіти. 2431 – Професіонали в галузі архівної справи, зберігання музейних та бібліотечних фондів. 2431.1 – Наукові співробітники (архівна справа, музеєзнавство).– Архіваріуси та зберігачі в музеях та бібліотеках. 2442 – Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології. 2442.1 – Наукові співробітники (археографія, археологія, географія, кримінологія, палеографія, соціологія). 2442.1– Археографи, археологи, географи, кримінологи, палеографи та соціологи.
--	---

	2443 – Професіонали в галузі філософії, історії та політології. 2443.2 – Наукові співробітники (філософія, історія, політологія). 2443.2 – Історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії та археології.
Подальше навчання	Можливість навчання для здобуття науково ступеня доктора наук – другого наукового ступеня, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Ґрунтується на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної навчальної і дослідницької роботи з використанням елементів дистанційного навчання, розв'язування прикладних завдань, виконання проєктів, виробничих практик, написання магістерського проєкту. Форми навчання: аудиторні заняття; самостійна та індивідуальна робота; педагогічна практика; контрольні заходи, атестація. Основні види навчальних занять: лекція, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація. Заняття проводяться в оснащених аудиторіях; на занятті викладач організовує розгляд теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їх практичного застосування. Основні методи викладання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, мозковий штурм, експрес-опитування, тести тощо), наочні (демонстрування, спостереження, експеримент), практичні (тренінги, кейси, проєкти), методи інтерактивного та інформаційно-комунікаційного, у т. ч. змішаного, офлайн та онлайн навчання, побудованих на різних платформах, технічних та програмних засобах.
Оцінювання	Основні види внутрішнього контролю: а) плановий поточний, рубіжний (модульний) та підсумковий; б) адміністративний – ректорський контроль та проміжна атестація. Поточний контроль охоплює оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти на окремих аудиторних заняттях та виконання завдань самостійної позааудиторної роботи, тематичний контроль.

	Модульний контроль здійснюється після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни (модуля) – може проводитися у формі комп’ютерного тестування, виконання письмової контрольної роботи, творчих завдань тощо. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію. Застосовуються такі форми семестрового контролю: «семестровий екзамен», «семестровий диференційований залік», «семестровий залік». На етапах підсумкового й модульного оцінювання застосовується сумарне оцінювання, за якого підсумкова або модульна оцінка утворюється як сума балів за всі види поточної навчальної діяльності (лабораторні роботи, розв’язування задач, активність на семінарських заняттях, виконання проєктів, ІНДЗ, проведення залікових уроків, виховних заходів, позаурочної навчальної діяльності під час педагогічної практики тощо). Форми оцінювання: усне опитування, письмові есе, презентації, портфоліо, кейси, тестування, контрольні роботи, колоквіуми; презентація наукової роботи; заліки, екзамени; звіти про результати педагогічної та науково-педагогічної практик та їх захист; самооцінювання та взаємооцінювання. Для контрольних-оцінних цілей використовуються такі шкали: 100-бальна шкала ЄКТС – 100 балів відповідають 100 % сумарної семестрової оцінки з навчальної дисципліни (оцінки за практику тощо); 5-бальна національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС з екзаменаційних дисциплін та навчальних дисциплін, педагогічної практики, що завершуються диференційованим заліком; дворівнева національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС із залікових дисциплін. Атестація здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здійснюється у формі прилюдного захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктор філософії (PhD) з галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» зі спеціальності В9 «Історія та археологія».
6. Програмні компетенції	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у певній галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність працювати автономно.

	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. ФК 2. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук. ФК 3. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології. ФК 4. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки. ФК 5. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти. ФК 6. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області. ФК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах. ФК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями. ФК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології ФК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
7. Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-наукової програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів. ПРН 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.	

ПРН 2. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПРН 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПРН 4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів.

ПРН 5. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПРН 7. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 8. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПРН 9. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Усі науково-педагогічні працівники, що забезпечують освітньо-наукову програму за кваліфікацією відповідають профілю і напрямку дисциплін, що викладаються, мають необхідний стаж педагогічної роботи та досвід практичної роботи. У процесі організації навчального процесу залучаються професіонали з досвідом дослідницької /управлінської /інноваційної /творчої роботи та/або роботи за фахом та іноземні лектори. На кафедрі історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук, що є випусковою кафедрою для спеціальності В9 «Історія та археологія» галузі В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» працює 15 висококваліфікованих фахівців. Серед них: 8 докторів історичних наук, 6 кандидатів наук (усі за профілем), 1 – асистент. Усі викладачі освітньо-наукової програми мають діючі профілі в професійних наукових мережах ORCID, ResearcherID, Google Scholar.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення ОНП відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу, зокрема: навчальні корпуси ТИПУ ім. В. Гнатюка з належною соціальною інфраструктурою; лекційні аудиторії, оснащені мультимедійною технікою; комп'ютерні класи, профільні навчальні лабораторії.

	Викладання дисциплін ОНП проводиться в спеціалізованих аудиторіях та кабінетах, комп'ютерному класі. Матеріально-технічне забезпечення дозволяє організувати цілісний і системний освітньо-науковий процес упродовж всього циклу підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) вищої освіти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення. На офіційному веб-сайті ТНПУ розміщено інформацію історичного факультету щодо змісту та нормативно-методичного забезпечення ОНП; розкладу занять та підсумкової атестації, графіку навчального процесу, модульних та підсумкових контролів, проведення індивідуальних занять, ліквідації академічної заборгованості здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; каталоги вибіркових дисциплін тощо. Через рубрику «Бібліотека» є доступ до усіх послуг наукової бібліотеки ТНПУ, зокрема до електронного каталогу, репозитарію, наукових видань ТНПУ, фахових видань України, міжнародних науково-метричних баз Scopus та Web of Science тощо. У навчальних корпусах ТНПУ наявні точки бездротового доступу до мережі Інтернет. Навчально-методичне забезпечення: навчально-методичний комплекс усіх навчальних дисциплін, (робоча програма та силабус навчальної дисципліни; навчальний контент (лекції, тематика та зміст практичних робіт; кейси для самостійної роботи, поточного і підсумкового контролю; тематика індивідуальних завдань, кваліфікаційних робіт; забезпечення навчальними інформаційними джерелами); програми педагогічної та науково-педагогічної практик. Для забезпечення рівного доступу всіх учасників освітнього процесу, незалежно від місця їх проживання та форми навчання, до якісних навчальних та методичних матеріалів, створені електронні навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін (ЕНМКНД), основною складовою яких є електронний освітній ресурс (ЕОР). ЕОР містить електронні навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали, розміщені в локальній мережі університету або мережі Інтернет; засоби інформаційних комунікацій для інтерактивної взаємодії суб'єктів навчального процесу впродовж усього часу вивчення дисципліни. Зберігання, поширення, забезпечення доступу до ЕНМКНД здійснюється в ТНПУ ім. В. Гнатюка за допомогою системи управління навчальними ресурсами Moodle.

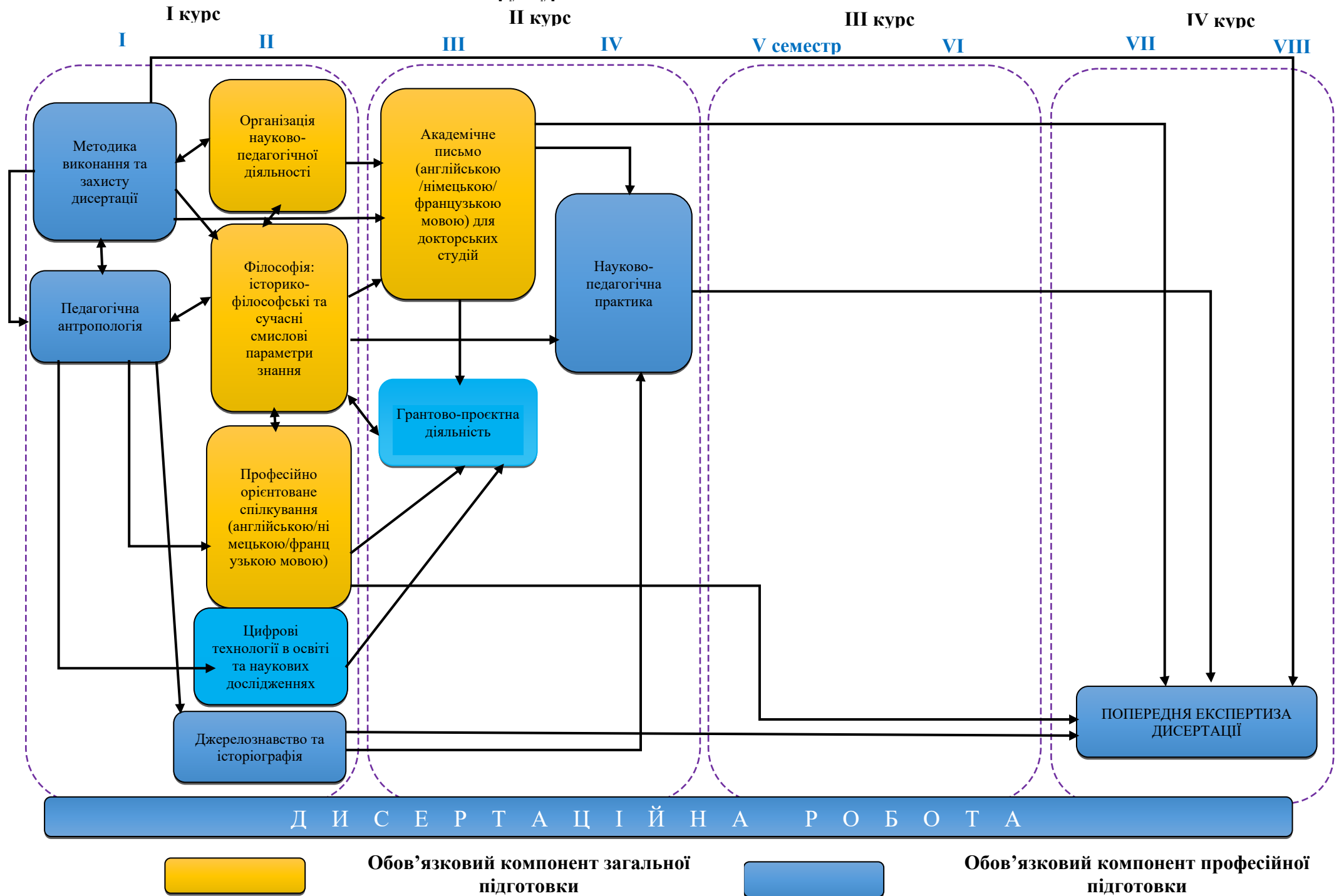
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливість у рамках академічного обміну між ТНПУ та ЗВО України (згідно укладених угод з університетами- партнерами) навчатися, стажуватися, проходити практику на базі університету, що приймає здобувачів вищої освіти, з наступним визнанням академічних результатів освітньої та/або освітньо-наукової діяльності в університеті з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС. ТНПУ творчо співпрацює з науково-дослідними установами України, НАН України, підтримує тісні зв'язки із спорідненими навчальними закладами України, країн Європейського Союзу, на основі двосторонніх договорів. Підписано Угоду про організацію академічних обмінів між Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка і Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича. Підписано Договір про організацію академічних обмінів між Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка і Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова. УГОДА про організацію академічних обмінів між Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка та Центральноукраїнським державним педагогічним університетом ім. В. Винниченка. Підписано Угоду між Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка і Уманським державним педагогічним університетом ім. П. Тичини та іншими вузами.
Міжнародна кредитна мобільність	Згідно з угодами ТНПУ про міжнародну кредитну мобільність, зокрема EAASMUS+: Куявсько-Поморська вища школа (м. Бидгощ, Польща, (27.10.2014 р. – необмежений). Вища лінгвістична школа у м. Ченстохова (Польща, 27.10.2014 р. – необмежений). Університет ім. Я. Длугоша (Польща, 2016 р. – необмежений). Університет Humanitas (м. Сосновець, Польща, 27.11.2018 р. – необмежений). Тартуський університет (м. Тарту, Естонія, 2022–2027 рр.). Яський університет ім. А. Кузи (м. Ясси, Молдова, 2023–2027 рр.). Гданський університет (Польща, 2023–2027 рр.).

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Шифр	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кредити ЄКТС	Форма підсумкового контролю
I. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
ЗАГАЛЬНА ПІДГОТОВКА			
ОКЗ 1	Організація науково-педагогічної діяльності	5	залік
ОКЗ 2	Філософія: історико-філософські та сучасні сміслові параметри знання	5	екзамен
ОКЗ 3	Професійно орієнтоване спілкування (англійською/німецькою/ французькою мовою)	5	залік

ОКЗ 4	Академічне письмо (англійською /німецькою/французькою мовою) для докторських студій	3	залік
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА			
ОКП 1	Педагогічна антропологія	3	залік
ОКП 2	Цифрові технології в освіті та наукових дослідженнях	3	екзамен
ОКП 3	Методика виконання та захисту дисертації	4	екзамен
ОКП 4	Джерелознавство та історіографія	4	залік
ОКП 5	Грантово-проектна діяльність	4	екзамен
ПРАКТИКА			
ОКП 6	Науково-педагогічна практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		45	
II. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ			
Загальний обсяг вибіркових компонент		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		60	

2.1. Структурно-логічна схема освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертаційна робота доктора філософії передбачає розв'язання актуальної теоретичної та/або прикладної проблеми в галузі історії та археології і свідчить про здатність пошукувача вести самостійне наукове дослідження, формулювати нові складні ідеї та обґрунтовувати їх. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота має відповідати вимогам, встановленим законодавством.
Вимоги до публічного захисту	Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, у тому числі таких, які входять до наукометричних баз, згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України.
Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	Функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів: 1. визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; 2. здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; 3. забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів; 4. забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; 5. забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 6. забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

	Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти. Регулюється положенням про внутрішню систему забезпечення якості в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.
Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Інформація про якість вищої освіти є відкритою та доступною широкому загалу. Університет формує і вдосконалює вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, орієнтуючись на головні цілі вищої освіти; має прозорий механізм формування, моніторингу і перегляду освітніх, освітньо-наукових програм, які містять конкретні цілі, зорієнтовані на результати навчання та кваліфікації; чіткі правила організації навчання студентів; необхідні ресурси для здійснення освітньої діяльності та підтримки студентів; збирає, аналізує і використовує необхідну інформацію для ефективного управління своєю освітньою діяльністю. Принципи та процедури забезпечення якості освіти передбачені у «Програмі заходів із забезпечення якості освіти у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Регулюється «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності» в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Здійснюється двічі на рік у формі атестації та поточного оцінювання наукової діяльності здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії на випусковій кафедрі.
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Регулюється положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та методичне забезпечення освітнього процесу відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», зі змінами від 24 березня 2021 року, постанова КМУ № 365.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Публічний доступ до інформації про підготовку докторів філософії за освітньо-науковою програмою В9 «Історія та археологія» надається за посиланнями: info@tnpu.edu.ua http://www.tnpu.edu.ua/naukova-robota/aspirantura.php
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Запобігання плагіату (копіювання) в освітньому процесі здійснюється шляхом: • формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали; • запровадження курсу лекцій з основ наукового письма та дослідницької роботи з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань. Науковими керівниками в обов'язковому порядку на усіх етапах виконання дисертаційних досліджень здійснюється контроль та попередження фактів академічного плагіату. Виявлення фактів плагіату (копіювання) у представлених розділах дисертаційної роботи чи статті) аспірантів може бути підставою для виключення з аспірантури.

Внутрішнє забезпечення якості освіти	
Система внутрішнього забезпечення якості освіти	Функціонує система внутрішнього забезпечення якості освіти, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів: • визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; • здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; • забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів; • забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; • забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; • забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти. В університеті діє Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості в ТНПУ. Система внутрішнього забезпечення якості освіти регулюється Положенням про внутрішню систему забезпечення якості в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

	ОКЗ 1	ОКЗ 2	ОКЗ 3	ОКЗ 4	ОКП 1	ОКП 2	ОКП 3	ОКП 4	ОКП 5	ОКП 6
ЗК 1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 2	+	+	+			+	+	+	+	+
ЗК 3	+		+			+				+
ЗК 4	+			+	+	+	+			+
ЗК 5	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ЗК 6			+		+	+	+	+		+
ЗК 7	+	+	+			+	+	+	+	+
ЗК 8	+	+	+	+		+	+	+	+	
ЗК 9	+		+	+	+	+			+	+
ФК 1		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК 2		+	+	+	+		+		+	+

	ОКЗ 1	ОКЗ 2	ОКЗ 3	ОКЗ 4	ОКП 1	ОКП 2	ОКП 3	ОКП 4	ОКП 5	ОКП 6
ФК 3	+		+	+	+	+	+	+	+	+
ФК 4	+	+	+	+		+	+		+	+
ФК 5	+	+	+	+	+		+		+	+
ФК 6				+	+	+	+		+	+
ФК 7	+	+	+	+		+				+
ФК 8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК 9	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ФК 10		+	+	+	+	+		+	+	

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-наукової програми**

	ОКЗ 1	ОКЗ 2	ОКЗ 3	ОКЗ 4	ОКП 1	ОКП 2	ОКП 3	ОКП 4	ОКП 5	ОКП 6
ПРН 1	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ПРН 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 3	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ПРН 4		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 5	+	+	+	+	+		+	+		
ПРН 6	+	+	+	+	+		+	+	+	+
ПРН 7		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8		+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 9	+	+	+	+	+		+			+

6. Нормативна база

6.1. Офіційні документи

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО). URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій). URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cee970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>.
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО). URL: http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf.
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО), 2011. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>.
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти - Галузі, МСКО-Г), 2013. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>.
6. Закон «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Закон «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
9. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
11. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) № 261 від 23 березня 2016 р.
13. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.).
14. Наказ МОН України від 31.12.2025 р. №1734 Про затвердження Методичних рекомендацій щодо відповідності освітніх програм спеціальностям, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013 та описів предметних областей спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: https://old.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_dep

6.2. Інші рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей). URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.
3. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>.
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.

Гарант ОНП, професор

Іван ЗУЛЯК

Програма схвалена на засіданні кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Протокол № 14 від 19 червня 2026 р.

Завідувач кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук, доктор історичних наук, професор

Іван ЗУЛЯК

Програма затверджена

Вченою радою історичного факультету.

Протокол № 10 від 23 червня 2026 р.

Голова вченої ради факультету

Володимир КІЩАК

В.о. керівника навчально-наукового центру якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Освітньо-наукова програма рекомендована до впровадження Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Протокол № 19 від 30 червня 2026 р.

Програма

Вчена рада

Протокол

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК